

27/5/05

MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004;

Gelet op het ministerieel besluit van 30 april 2004 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 13 januari 2005,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003:

1° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

De voormalige kapelanie met aansluitend poortje, gelegen in het reeds beschermde dorpsgezicht 'dorpskom', te

Lo-Reninge (Reninge), Dorpsplaats (Ren) 15;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 351L (DEEL).

De historische, in casu ook architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- De onderpastorie of kapelanie van Reninge vormt een goed voorbeeld van de historiserende wederopbouwarchitectuur met regionalistische inslag. Deze erg traditionele architectuur wordt onder meer gekenmerkt door het verzorgde metselwerk en houtwerk: cf. de verzorgde (kruis)kozijnen met beluikte (beneden)vakken, op afzaat en verdiept in tudor- en korfboognissen.

- Als zijnde een kapelanie die na de Eerste Wereldoorlog door de gemeente Reninge gebouwd wordt met de wederopbouwgeden voor een vernietigd huis, alhoewel de kapelanie alsdusdanig niet teruggaat op een vooroorlogs gebouw is ze duidelijk geïnspireerd op de 17de-eeuwse pastorie aan de andere zijde van de kerk waarvan ze het pendant vormt.
- Als zijnde een kapelanie die een representatief voorbeeld vormt van het latere oeuvre van de Oostendse architecten Charles Pil (1867-1949) en Henri Carbon (1882-1950). Deze architecten vervulden een belangrijke rol in de wederopbouw van Reninge, en bij uitbreiding van die in de hele frontstreek.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een kapelanie die samen met de pastorie en de Sint-Rectrudiskerk één van de meest beeldbepalende en tevens architecturaal het fraaist uitgewerkte elementen binnen het dorp Reninge vormt, dat gekenmerkt wordt door de wederopbouwarchitectuur.

2° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, industriëel-archeologische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

De voormalige maalderij met schoorsteen, met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen, gelegen in het reeds beschermde dorpsgezicht 'dorpskom', te

Lo-Reninge (Reninge), Dorpsplaats(Ren) + 3;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 137L(DEEL).

De historische, in casu ook architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een mechanische maalderij die teruggaat op een koornstoommolen van voor de Eerste Wereldoorlog waarvan de opbouw ca. 1882 een aanvang nam. Voor de Eerste Wereldoorlog vormde deze mechanische maalderij slechts één van ambachtelijke of verwerkende nijverheden binnen het kleine dorp (er waren ook een brouwerij, een melkerij en meerdere windmolens). De mechanische maalderij aan de Zwartestraat is één van de weinige ambachtelijke gebouwen die te Reninge heropgebouwd werden.

De industrieel-archeologische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een mechanische maalderij met bewaarde maalinrichting met onder meer twee koppel maalstenen in een houten steenkist, een galg en een graanzuiveraar teruggaand op een koornstoommolen die ca. 1882 een aanvang nam en na de Eerste Wereldoorlog heropgebouwd werd. Het volume van de maalderij met markerende straatgevel met poort, laadvenster en bewaard katrolsysteem onder afdakje en de geringde bakstenen schoorsteen geven de voormalige functie als industrieel gebouw binnen de dorpskern aan. Deze maalderij vormt alsdusdanig de meest duidelijke verwijzing naar een verwerkende industrie binnen het landbouwdorp Reninge.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

- De maalderij werd heropgebouwd naar analogie met het vooroorlogse gebouw en vormt - mede door de hoog opgetrokken schoorsteen - een beeldbepalend element van historische continuïtet in het straatbeeld van de Zwartestraat en bij uitbreiding in het dorpsbeeld.

3° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

De gedachteniskapel, gelegen te

Lo-Reninge (Reninge), Halve Reningestraat (Ren) +6;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 1072F.

De historische, in casu ook architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een gedachteniskapel van 1832. De inscriptie van de bronzen plaat geeft aan dat de kapel opgericht werd door Jacobus Dehouck (een Reningse werkman) voor zichzelf en zijn overleden familieleden en wat het doel daarvan was. Het betreft één van de oudst bewaarde kapellen op het grondgebied van Lo-Reninge, waar de meeste kapellen uit het laatste kwart van de 19de eeuw of het eerste kwart van de 20ste eeuw dateren.
- De wegkapel van 1832 wordt gekenmerkt door verzorgd baksteenmetselwerk cf. de aandaken met vlechtingen (bewaard in de achtergevel). Voorts heeft deze wegkapel een uitzonderlijke structuur: het kozijndeurtje in de linker zijgevel diende vermoedelijk om het altaar te onderhouden en te versieren. In de erg sobere interieuraankleding met houten altaar trekt de merkwaardige beschildering met boom in pot van het kozijndeurtje de aandacht.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

- Dit type wegkapellen behoort tot het kwetsbare kleine culturele en historische erfgoed, het is een tastbare getuige van een christelijke devotie en geloofsovertuiging en aldus verbonden met een cultuurhistorische traditie.

De volkskundige waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een gedachteniskapel voor Jacobus Dehouck, een Reningse werkman, en zijn overleden familieleden. De inscriptie op de bronzen gevelplaat geeft een inzicht over het totstandkomen van dergelijke gedachteniskapellen.
- De wegkapel en in het bijzonder de inscriptie roept een wereld op waarin de gebedspraktijk en de gedachte aan het hiernamaals alomtegenwoordig was. Tevens geeft de tekst een inzicht in een eigendomstructuur en hoe deze moest borg staan voor het onderhoud van de kapel.

4° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde:

- als monument:

Het boerenhuis en het bakhuis van de hoeve, gelegen te

Lo-Reninge (Reninge), Hoflandstraat (Ren) 6;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 2D(DEEL), 2E(DEEL).

De historische, in casu ook architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een historische hoevesite (cf. aanduiding op de Ferrariskaart) waarvan het boerenhuis en het bakhuis gaaf bewaard zijn. Het boerenhuis gaat terug op de 18de eeuw: dit blijkt uit de aanduiding op de Ferrariskaart, de dateringen "1744" (cf. jaarankers in de linker zijgevel) en "1788" (cf. inscriptie op balk in het rechter lager gedeelte) en diverse bouwkenmerken zoals onder meer de afwerking van de linker zijgevel en de steile dakhelling. Het bakhuis van 1901 getuigt van een evolutie in de constructie van bakhuizen. Oorspronkelijk leunde bij het huisgedeelte van 1788 een bakhuis aan. Het bakhuis van het eenledige type achter het boerenhuis werd in 1901 gebouwd ter aanvulling of ter vervanging van het genoemde bakhuis.

- Het boerenhuis getuigt van de omvang die boerenhuizen van de iets rijkere hoeves in de 18de eeuw aannemen in deze streek. Het belang van dit huis blijkt onder meer uit de grootte van de kelder (oorspronkelijk een achttal kelderramen) en de opkamer. Het haardgewelf in de kelder duidt op de omvang van de oorspronkelijke schouw op de opkamer. Op de begane grond is de brede schouw met bewaarde tegeltjes in de Delftse traditie bewaard. Ook de beschilderde balkenlagen van moer- en kinderbalken zijn gaaf bewaard met geprofileerde balksleutels, de balksleutel in het lagere huisgedeelte draagt het uitgewerkte jaartal "1788". Ook de kapconstructie is gaaf bewaard.
- Als zijnde een boerenhuis dat in zijn structuur een interessante bouwgeschiedenis vertoont: het oudste gedeelte van 1744 met de ruime kelder en opkamer, ca. een halve eeuw later wordt rechts (1788) het lagere huisgedeelte aangebouwd. In een deel van de achtergevel van het oudste gedeelte zijn sporen van een vroegere vakwerkconstructie bewaard. Deze bouwgeschiedenis is ook exterieur goed afleesbaar: de volumewerking met steile zadeldaken geeft zowel de opkamer (onder iets hogere nok) als het lagere rechter huisgedeelte aan. De linker zijgevel en de erfgevel bewaren het typologisch oudere systeem van houten kozijnconstructies, bij het zoldervenster (zijgevel) verdiept in korfboognis. De achtergevel daarentegen wordt gekenmerkt door 19de-eeuwse muuropeningen en houtwerk.

5° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

De voormalige noodwoning of semi-definitieve woning, gelegen te Lo-Reninge (Reninge), Ieperstraat (Ren) 13;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 415F2 (DEEL).

De historische, in casu architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een voormalige noodwoning, dan wel een semi-definitieve woning, kort na de Eerste Wereldoorlog - in 1919 of 1920 - gebouwd door het Koning Albertfonds of door een privé-persoon met subsidie van de Dienst der Verwoeste Gewesten.
- Als zijnde een woning die erg goed de bouwwijze en het volume van een noodwoning dan wel een semi-definitieve woning weergeeft, met name de structuur van stijl- en regelwerk en de houten beplanking van de voorgevel. Ondanks het erg goedkope en eenvoudige materiaalgebruik straalt de woning een zekere verzorgdheid uit cf. de uitwerking en de beschildering van de naar de straat gerichte smalle gevel.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een voormalige noodwoning, dan wel een semi-definitieve woning die een goede illustratie vormt van de woningnood en de gekozen oplossingen daarvoor in het verwoeste Reninge en bij uitbreiding in de frontstreek, wanneer kort na de oorlog de vluchtelingen terugkeerden naar het grotendeels verwoeste dorp. Deze woning vormt een illustratie van de meerdere noodwoningen en semi-definitieve woningen die kort na de Eerste Wereldoorlog te Reninge gebouwd werden. Deze woning getuigt van een eerste fase van voorlopige maatregelen en herstel, voorafgaand aan de eigenlijke wederopbouw die voornamelijk vanaf 1921 plaats vond.

6° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde:
- als monument:

De schuur, het erf met bakstenen stoepen, de omwalling en de drinkpoel van het Marchiennegoed, gelegen te

Lo-Reninge (Reninge), Sint-Corynstraat(Ren) 2;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 731A(DEEL), 733A(DEEL).

De historische, in casu ook architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een historische hoeve zogenaamd het Marchiennegoed met een gaaf bewaarde opstelling van losse bestanddelen onder zadeldaken. De combinatie van een volledig bakstenen boerenhuis en een schuur met beplankte langsgevels is typisch voor 18de-eeuwse hoeves in de voormalige Kasselrij Veurne. Ook de U-vormige opstelling van de bestanddelen rondom het erf en de bewaarde brede stoepen van bakstenen op hun kant zijn typerend voor de hoevebouw van de streek.
- De schuur van het Marchiennegoed is een imposante 18de-eeuwse dubbele dwarsschuur. Dit blijkt onder meer uit de twee schuurdoorritten, de steunberen en de steile dakhelling. Het metselwerk van de schuur is erg verzorgd cf. de steunberen, de uitgewerkte schouderstukken en de aanduiding van het jaartal "1779" in helrode baksteen in de rechter zijgevel. Bovendien geven ankers in de linker zijgevel nogmaals het bouwjaar 1779 aan. De omvang van de schuur en de verzorgdheid van het metselwerk droegen bij tot het prestige van deze uithoeve van de Noord-Franse abdij van Marchiennes.
- De schuur van het Marchiennegoed vormt een gaaf bewaard voorbeeld van een dwarsschuur uit het laatste kwart van de 18de eeuw met langsgevels in stijl- en regelwerk met beplanking, en bakstenen zijgevels. De structuur van de gebinten en van het stijl- en regelwerk zijn gaaf bewaard.
- Als zijnde een historische hoevesite met een bewaarde ruime omwalling en drinkpoel. De omwalling is op vandaag nog bewaard zoals ze reeds op de Ferrariskaart (1770-1778) is aangegeven. Dat deze omwalling ook het perceel achter het boerenhuis omsluit, vormde een element van prestige voor deze uithoeve van de Noord-Franse abdij van Marchiennes. De drinkpoel is alsdusdanig reeds aangegeven op het primitief percelenplan van ca. 1835.

7° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde:
- als monument:

De vakwerkhoeve met boerenhuis en schuur gelegen in huisweide, gelegen te

Lo-Reninge (Reninge), Tempelare(Ren) 2;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 1145C.

De historische, in casu ook architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde één van de weinige bewaarde vakwerkhoeves op grondgebied Reninge. De site met landschappelijk gaaf bewaarde huisweide getuigt van een kleine hoeve-uitbating met boerenhuis waarin later een stalling geïncorporeerd wordt en een kleine schuur. Het volume van huis en schuur zijn alsdusdanig reeds aangeduid op het primitief percelenplan (ca. 1835). De uitbreiding van het huis met een haakse koeienstal ca. 1862 getuigt eveneens van de ontwikkeling van deze kleine hoeve-uitbating.

- Het boerenhuis bewaart onder een recente verstening grotendeels een eenvoudige vakwerkconstructie op lage bakstenen voeting. Het oorspronkelijke stijl- en regelwerk - deels met bewaarde leemvullingen - en de kapconstructie zijn gaaf bewaard. Het oorspronkelijke stijl- en regelwerk, en de balkenlagen zijn gaaf bewaard in het interieur. De indeling van de rechter kamer met strokendeuren naar de achtergelegen kleine kamers - mogelijk oorspronkelijk slaapvertrekken - is erg typisch voor een kleine landelijke woning. De verstening van de voorgevel van het vakwerkhuis, vermoedelijk reeds einde 19de eeuw of begin 20ste eeuw, getuigt van een evolutie in het landelijk bouwen.
- De schuur vormt een uniek gegeven binnen het bouwkundig erfgoed van Lo-Reninge, niet enkel door de bewaarde leemvullingen maar ook als schuur in stijl- en regelwerk waarbij de vier wanden in deze techniek opgetrokken zijn. De hoge schuurpoort aan de erfzijde en de lagere poort aan de achterzijde vormen een typisch element van een kleine dwarsschuur.
- De functie van huisweide is reeds aangegeven op de kaarten van het militair cartografisch instituut uit de tweede helft van de 19de eeuw, er is met andere woorden sprake van historisch permanent grasland.

8° Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

Het boerenhuis, de stal- en schuurvleugel, de kasseistroken op het erf, de kapel en het bakhuis van de hoeve, gelegen te

Lo-Reninge (Reninge), Woestenstraat (Ren) 9;

bekend ten kadaster:

Lo-Reninge, 3e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 21C, 21D (DEEL).

De historische, in casu ook architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een in kern 18de-eeuwse hoevesite die alsdusdanig reeds aangeduid is op de Ferrariskaart (1770-1778) en het primitief percelenplan (ca. 1835). Het boerenhuis met scherpe dakhelling, brede opkamer onder hogere nok en markerende rechter zijgevel met jaartal "1763" in helrode baksteen getuigt van de kwaliteit van de 18de-eeuwse landelijke architectuur van deze streek, cf. de verzorgdheid van metselwerk en kozijnconstructies. De muuropeningen in het opkamergedeelte zijn uitgewerkt op afzaat en verdiept in korfboognissen. Het 18de-eeuwse schrijnwerk in het opkamergedeelte is erg gaaf bewaard: bolkozijnen met diefijzers voor kelder- en opkamervensters, en beluikte kloosterkozijnen voor de zolder (zijgevel). Tevens bewaart het boerenhuis gave balkenlagen (op de opkamer eveneens met jaartal "1763") samengesteld uit moerbalken met balksloffen en kinderbalken.
- Als zijnde een historische hoevesite die een goed beeld geeft van de verschillende bestanddelen die bij een 19de-eeuwse hoeveopstelling horen. Dit zijn met name het boerenhuis, de stal- en schuurvleugel, de kasseistroken op het erf, het bakhuis en het kapelletje bij de erftoegang. De inplanting van het bakhuis (met bewaarde oven) van het tweeledige type ca. 1879 op enige afstand achter het boerenhuis was een typische maatregel in het kader van de brandveiligheid.
- De stal- en schuurvleugel dateert deels uit het laatste kwart van de 19de eeuw en deels van ca. 1920. Ze wordt gemarkeerd door een knik ter hoogte van de straatbocht. De typische indeling met staldeuren, laadluiken, luikje voor kippenhok, schuurpoorten is erg goed leesbaar cf. ook de voorliggende kasseistrook.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

- Het kapelletje bij de erftoegang behoort tot het kwetsbare kleine culturele en historische erfgoed, het is een tastbare getuige van een christelijke devotie en geloofsovertuiging en aldus verbonden met een cultuurhistorische traditie.

De volkskundige waarde wordt als volgt omschreven:

- Het kapelletje bij de erftoegang vormt een kenmerkend voorbeeld van een kapel gebouwd op privaat initiatief (ca. 1928), dit in het kader van een nog steeds levende volksdevotie tot Maria.
- De bouw van dit type kapelletjes met Mariadevotie bij een erftoegang is typisch voor de tweede helft van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw: pas in 1854 werd door paus Pius IX het dogma van de Onbevleete Ontvangenis afgekondigd. De verering van Maria van Lourdes gaat eveneens terug op de jaren 1850.

Art. 2. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel,

27 MEI 2005

Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN